

Dzīve ar COVID-19:
Novērtējums par koronavīrusa
izraisītās krīzes pārvarēšanu Latvijā
un priekšlikumi sabiedrības
noturībai nākotnē

Latvijas sabiedrības portrets krīzes pirmajā vilnī. «Dzīve ar COVID-19» galvenie secinājumi

Vineta Kleinberga

RSU Eiropas studiju fakultātes pētniece,
projekta Dzīve ar COVID-19 koordinatore

Nr. VPP-COVID-2020/1-0013

[03.02.2021]

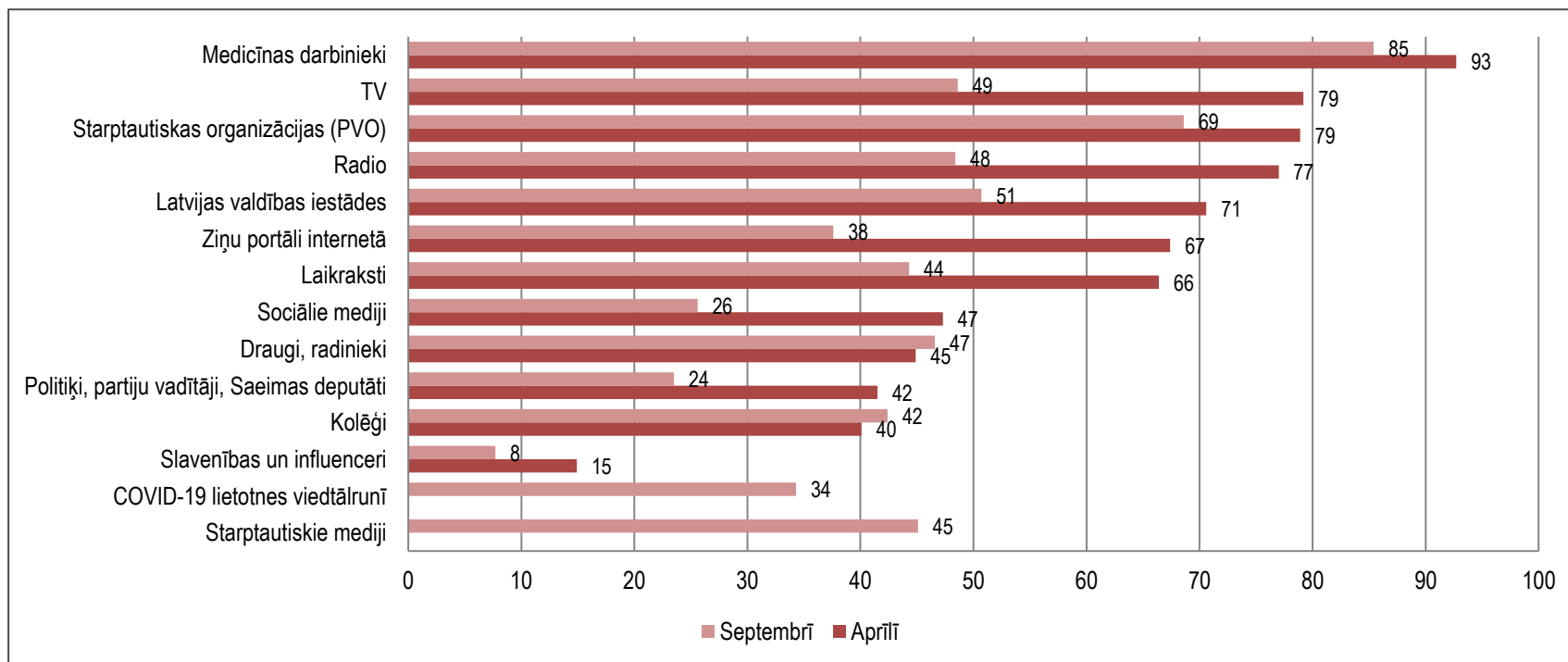
Projekta galvenie secinājumi (I)

- Latvijas iedzīvotāji ir **gatavi ievērot ierobežojumus** (~70%), taču iedzīvotāju uzvedība ir cieši saistīta ar saslimšanas draudu uztveri un uzticēšanos informācijas avotiem.
- 2020.gada rudenī ir **samazinājusies saslimšanas draudu uztvere.**

Riska uztvere	Grupa	2020.g. aprīlis	2020.g.septembris
Zems un nereāls	Nesatrauktie	9%	14%
Zems, bet reāls	Nedaudz satrauktie	42%	46%
Vidēji augsts un reāls	Vidēji satrauktie	38%	22%
Augsts un reāls	Diezgan satrauktie	8%	9%
Ļoti augsts un ļoti reāls	Ļoti satrauktie	3%	3%

Projekta galvenie secinājumi (II)

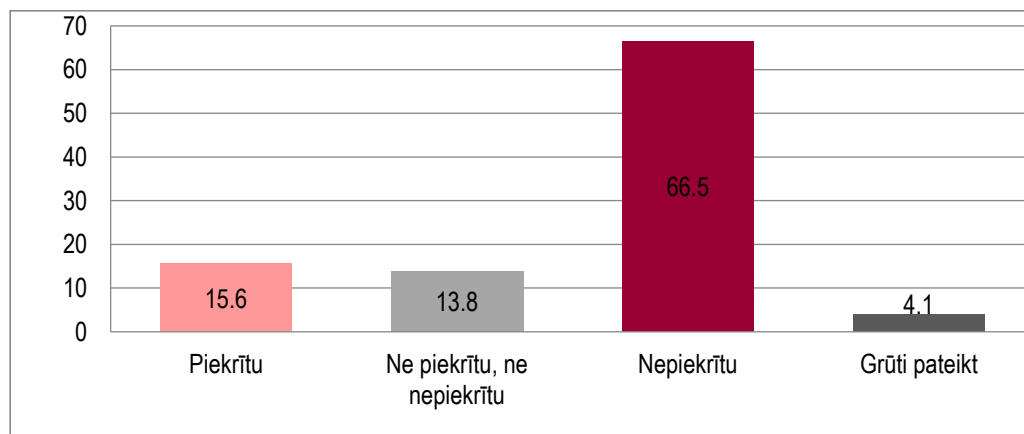
- 2020.gada rudenī ir **kritusies uzticēšanās visiem informācijas avotiem**, izņemot radniekus, draugus un kolēģus

- Vairāk par vidējo visiem informācijas avotiem, izņemot radniekus, draugus un kolēģus, neuzticās t.s. **nesatrauktie**. Draugiem, radniekiem un kolēģiem vairāk par vidējo neuzticās t.s. vidēji satrauktie.

Projekta galvenie secinājumi (III)

- Pieaudzis **ziņu «nogurums»** (53% zaudējuši interesi un noguruši no ziņām, 32% izvairās no ziņām), tādējādi aizvien lielāka iedzīvotāju daļa valdības komunikācijā ir grūti sasniedzama.
- Ierobežojumus vairāk nekā vidēji nav gatavi ievērot:** vīrieši, iedzīvotāji vecumā no 18-24 un 35-44 gadiem, iedzīvotāji ar pamatizglītību, iedzīvotāji, kas ģimenē lieto krievu valodu, privātajā sektorā strādājošie, fiziska un/vai individuāla darba veicēji, iedzīvotāji ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem un t.s. nesatrauktie.
- Lielākā daļa iedzīvotāju nepiekrīt, ka ievēro ierobežojumus tikai **bailēs no soda**.

Projekta galvenie secinājumi (IV)

COVID-19 krīze nav vienādi skārusi visas sabiedrības grupas:

- Vislielākās izmaiņas dzīvesveidā un ienākumos ir piedzīvojuši **nodarbinātie un ģimenes ar bērniem, īpaši sievietes**;
- Galvenie **stresa faktori vecākiem** ir bijuši saistīti ar skolu, bērnu attālināto mācīšanos un nepieciešamību viņiem palīdzēt. Otra lielākā stresoru grupa saistīta ar pašu fizisko un sociālo distancēšanos, savukārt trešā grupa saistās ar darbu un finansiālām raizēm;
- Visbūtiskāk **ieņēmumu samazinājums** skāris iedzīvotājus darbspējas vecumā, tostarp pašnodarbinātos. Mājsaimniecību ienākumi visbūtiskāk samazinājušies mājsaimniecībās, kurās ir trīs vai vairāk cilvēku, t.sk. ģimenēm ar bērniem līdz 18 gadu vecumam, kā arī iedzīvotājiem ar zemiem un vidēji zemiem ienākumiem;
- **Senioru** problēmas saistītas ar Covid-19 slimības draudu dēļ radīto vientulības un izolācijas izjūtu;
- Ierobežojumu laikā būtiski mazinājās iespējas saņemt **sociālos pakalpojumus**, kas ir īpaši svarīgi senioriem un bērniem ar speciālām aprūpes vajadzībām. Tas radīja papildu slogu ģimenēm, tāpēc nepieciešami individualizēti, mērķtiecīgi pielāgoti aprūpes pakalpojumi;

Projekta galvenie secinājumi (V)

- Valdības piešķirtajiem **pabalstiem** ir bijusi liela nozīme krīzes situācijā, taču pabalstu piešķiršanas taisnīgumu Latvijas iedzīvotāji vērtē pretrunīgi. Pastāvot zēmam institucionālās uzticēšanās un personīgo uzkrājumu līmenim, krīzes laikā iedzīvotāji vairāk paļaujas uz ģimenes locekļu un radnieku atbalstu;
- Pētījums parādīja, ka **Latvijas sabiedrība ir gatava pašorganizēties** un brīvprātīgi sniegt atbalstu krīzes laikā ievainojamākajām sabiedrības grupām. Skaidru atbalsta un koordinācijas mehānismu trūkums ir kavējis šādām kustībām nostabilizēties;
- Uzņēmēji primāri ir fokusējušies uz biznesa procesu pārkārtošanu, taču nepieciešams lielāks **darba devēju atbalsts** nodarbinātajiem attiecībā uz attālināta darba organizēšanu, psihoemocionālo atbalstu un mācību organizēšanu un atbalstu karjeras attīstībā;
- Skolotāji nebija sagatavoti attālinātam mācību darbam, tāpēc jāveic aktīva **skolotāju sagatavošana** un jāatvēr attālinātajam mācību procesam adekvāti resursi. Ir veikts dažādu digitālo platformu funkcionalitātes novērtējums mācību procesa nodrošināšanai visos izglītības līmeņos (pirmskola, vispārējā un augstākā izglītība) un sniegti priekšlikumi

Dzīve ar COVID-19

Informācija par projekta secinājumiem un aktualitātēm:

<https://www.rsu.lv/projekts/dzive-ar-covid-19>

PALDIES!